

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ OB., 2/ O., 3/ O.**, všetci zastúpení JUDr. P. J., advokátom, Advokátska kancelária G., so sídlom v T., proti odporcom **1/ Lesy Slovenskej republiky, š.p.**, so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP č. 8, **2/ Slovenský pozemkový fond Bratislava**, so sídlom v Bratislave, Búdková cesta č. 36, **3/ K. R.**, bývajúcej v K., **4/ U.**, so sídlom vo V., **o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Trebišov sp. zn. 13 C 45/2006, o dovolaní navrhovateľov 1/ až 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2013 sp. zn. 11 Co 332/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcom 1/ až 4/ sa trovy dovolacieho konania nepriznávajú.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Trebišove rozsudkom zo dňa 18. mája 2012 č.k. 13 C 45/2006-525 zamietol návrh navrhovateľov. Navrhovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi 1/ trovy konania vo výške 1 913,60 Eur na účet právneho zástupcu. V právnom vzťahu medzi navrhovateľmi 1/, 2/, 3/ a odporcami 2/, 3/ a 4/ žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak z dôvodu, že zmluva, ktorá je predmetom konania, bola uzavretá na dobu určitú, a to na čas od 1.1.2000 do 31.12.2009, ktorá zmluva zanikla plynutím času. Z uvedeného došlo k strate naliehavého právneho záujmu na navrhovateľmi žiadanom určení. O nároku na trovy konania odporcu 1/ rozhodol podľa

§ 142 ods. 1 O.s.p. Taktiež o trovách konania odporcov 2/, 3/ a 4/ rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., ale vzhľadom na to, že si trovy konania neuplatnili, nepriznal žiadnemu účastníkovi právo na náhradu trov konania.

Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie navrhovateľa 1/ až 3/. Žiadali napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a konanie zastaviť z dôvodu absencie zákonnej podmienky konania, predmetu sporu. Žiadali, aby o trovách konania súd rozhodol tak, že neprizná žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania.

Písomným podaním zo dňa 5. novembra 2012, doručeným Krajskému súdu v Košiciach ako súdu odvolaciemu, navrhovateľa vzali žalobný návrh v celom rozsahu späť s prihliadnutím na dobu, na ktorú bola zmluva uzavretá. O trovách konania navrhli rozhodnúť tak, že žiadnemu z účastníkov neprizná právo na náhradu trov.

Odporca 1/ k odvolaniu navrhovateľov navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť a domáhal sa trov odvolacieho konania. K následnému späťvzatiu návrhu navrhovateľmi vyslovil svoj súhlas a žiadal o priznanie trov konania vo výške 2 011,18 Eur v zmysle § 146 ods. 2, veta prvá O.s.p.

Odporca 2/ k odvolaniu navrhovateľov žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. K späťvzatiu návrhu navrhovateľmi sa nevyjadril.

Odporcovia 2/ a 3/ sa nevyjadrili k odvolaniu navrhovateľov a nevyjadrili sa ani k späťvzatiu návrhu navrhovateľmi.

Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 31. mája 2013 sp. zn. 11 Co 332/2012 pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok Okresného súdu Trebišov sp. zn. 13 C 45/2006-525 z 18.5.20012 a konanie zastavil. Navrhovateľov 1/ až 3/ zaviazal spoločne a nerozdielne odporcovi 1/ nahradiť trovy konania vo výške 2 011,18 Eur, a to trovy právneho zastúpenia vo výške 1 812,02 Eur a iné trovy vo výške 199,16 Eur. Odporcom 2/ až 4/ právo na náhradu trov konania nepriznal. Pri rozhodovaní o späťvzati návrhu navrhovateľmi postupoval v zmysle § 208 O.s.p. O trovách konania odporcu 1/ rozhodoval podľa § 146 ods. 2, veta prvá O.s.p. a o trovách odporcov 2/ až 4/ rozhodoval podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Rozhodol tak z dôvodu, že navrhovateľa vzali návrh späť a tak z procesného hľadiska zavinili, že konanie muselo byť zastavené.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu, voči výroku, ktorým bola uložená navrhovateľom 1/ až 3/ povinnosť nahradiť odporcovi 1/ trovy konania podali dovolanie navrhovatelia. Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že im odvolací súd svojim postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Poukázali na to, že odňatie možnosti konať pred súdom vidia v uplynutí doby trvania nájomnej zmluvy počas priebehu súdneho konania, konaní, resp. dlhodobejším nekonaním súdu došlo k zániku právneho vzťahu, ktorý bol predmetom konania. Navrhovatelia v odvolacom konaní, pretože v priebehu konania došlo k zániku nájomnej zmluvy, zobrali návrh späť. So zastavením konania, čo do rozhodnutia o trovách konania je spojená zákonná zásada vyjadrená v ustanovení § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p., v zmysle ktorej žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Výnimkou z tejto zásady je priznanie trov konania, ktoré bolo zastavené v prípade, ak zastavenie konania zaviniel niektorý z účastníkov (§ 142 ods. 2 O.s.p. – správne má byť § 146 ods. 2 O.s.p. – poznámka dovolacieho súdu). Odporcovia sa v tomto konaní nedovoľovali uplatnenia tejto výnimky. Odvolací súd preto nemohol v konaní sám – bez návrhu účastníkov uplatniť výnimku podľa § 146 ods. 2 O.s.p. Odňatie možnosti konať spočíva v tom, že odvolací súd nedal navrhovateľom možnosť vyjadriť sa voči tomu, že až odvolacím súdom v odvolacom konaní nájdenému ich „zavineniu“, ktoré „našiel“ sám „ex privata industria“ odvolací súd. V zmysle ustálenej judikatúry účastník konania má právo vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, okolnostiam a dôkazom, na základe ktorých sa rozhoduje o jeho právach a povinnostiach. V danom prípade ide o prekvapivé rozhodnutie (NS SR 3 Cdo 92/2012, ÚS SR I. ÚS 2/2012-23). Odvolací súd tiež vec nesprávne právne posúdil, nesprávne aplikoval § 146 ods. 2 O.s.p. na preukázaný skutkový stav. Zastavenie konania nezavinili žalovaní (pravdepodobne mali navrhovatelia na mysli „navrhovatelia“ – poznámka dovolacieho súdu), ale súd tým, že svojou dlhodobou nečinnosťou, nesprávnou činnosťou spôsobil, že zanikla zmluva, určenie ktorej bolo predmetom konania. Domáhali sa aj trov dovolacieho konania pozostávajúce zo súdneho poplatku vo výške 199,- Eur a trov právneho zastúpenia vo výške 237,84 Eur, ktoré trovy v podaní podrobne vyčíslili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr,

či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia vtedy, okrem iného, ak ide o uznesenie o trovách konania. Dovolatelia napadli dovoláním uznesenie, ktorým odvolací súd rozhodol o trovách konania. Takéto uznesenie je v § 239 ods. 3 O.s.p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

S prihliadnutím na obsah dovolania a § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. V zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. nie je rozhodujúce tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolatelia vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali a v dovolacom konaní tieto vady nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Navrhovatelia namietali, že im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdov vylúčený. Prietahy v súdnom konaní nie sú podľa judikatúry súdov považované za dôvod, ktorý by zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Právnym prostriedkom vzniku prietahov v súdnom konaní je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky. Účel procesného práva účastníka, aby občianske súdne konanie prebiehalo rýchle a účinne treba vždy vykladať v súlade s ústavným princípom právnej istoty, ktorý zahŕňa požiadavku, aby sa rozhodlo vždy so znalosťou všetkých významných skutkových a právnych okolností prejednávanej veci. Zo samotnej skutočnosti, že dĺžka konania nezodpovedá predstave účastníka konania, nemožno vyvodit' existenciu procesnej vady konania, ktorá by mala za následok odňatie možnosti pred súdom konať.

Navrhovatelia odňatie možnosti konať pred súdom dávajú do súvislosti s postupom súdu, a to jeho konaní, resp. dlhodobejším nekonaním, čím došlo k zániku právneho vzťahu, ktorý bol predmetom konania a postupom odvolacieho súdu, ktorý použil iné ustanovenie procesného predpisu pri rozhodovaní o náhrade trov konania než použil súd prvého stupňa a nesplnil si zákonnú povinnosť vytvorit' im priestor na uplatnenie námietok a argumentov, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť rozhodovanie súdu o trovách konania. Z obsahu odôvodnenia dovolania vyplýva, že postup súdu považuje za taký, ktorý je v rozpore s § 213 ods. 2 O.s.p.

Podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Dovolací súd nepovažuje námietku navrhovateľov 1/ až 3/, podľa ktorej ich mal odvolací súd osobitne vyzvať na vyjadrenie sa k novej aplikácii § 146 ods. 2 O.s.p. s odôvodnením, že na rozhodnutie o trovách konania chce aplikovať ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, za dôvodnú. Účelom ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p. je totiž zabrániť

prekvapivému rozhodnutiu odvolacieho súdu z hľadiska právnej kvalifikácie merita veci podľa odlišného ustanovenia hmotného práva. Rozhodnutie o trovách konania je vnútorne jednotnou procesnoprávnou otázkou, pri ktorej nemožno samostatne hovoriť na jednej strane o ustanoveniach upravujúcich náhradu trov konania podľa zásady úspechu (výsledku konania), a na druhej strane odlišných ustanoveniach v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. Takýto názor je aj v súlade s názormi prezentovanými v odbornej právnickej literatúre (napr. Števček/Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok – Komentár, Nakladatelství C. H. Beck, 2009, str. 635). Procesné rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania nemôže mať atribúty tzv. prekvapivého rozhodnutia, a preto postupom odvolacieho súdu nedošlo v prípade navrhovateľov 1/ až 3/ k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Ak uvedené porušenie práva dovolateľa dávajú do súvislosti s právnou kvalifikáciou odvolacieho súdu pri rozhodovaní o trovách konania a ich nespokojnosťou s rozhodnutím, dovolací súd poukazuje na to, že právne závery, na ktorých založil dovolací súd svoje rozhodnutie, neboli spôsobilé založiť vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Právne posúdenie veci je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p., pretože právnym posudzovaním súd nemôže založiť žiadnu procesnú vadu, ktorá je uvedená v tomto ustanovení. Nesprávne právne posúdenie je prípustný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia.

V prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešným odporcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľom 1/ až 3/, ktorí úspech nemali. Odporcovia si trovy odvolacieho

konania neuplatnili, preto dovolací súd odporcom trovy konania nepriznal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. decembra 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková